

128. Linköping, S:t Lars kyrkohärbärke.

Pl. XII. Fig. 2.

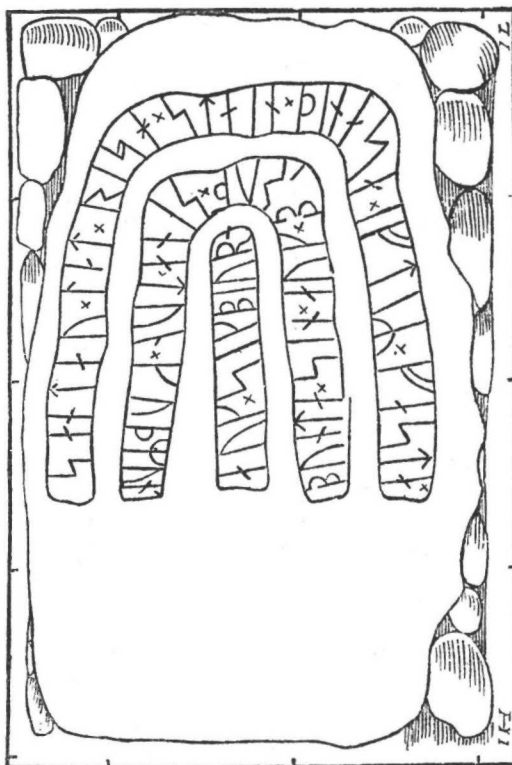
Litteratur: B. 852; L. 1133; W. 74; Peringskiöld, *Mon.* VII; Celsii saml. å Uppsala univ.-bibl., teckning av d. 30 aug. 1726; Broocman, *Beskr. öfver Östergötland*, s. 86; *Meddel. från Östergötl. fornminnesför.* 1903, s. 22 f.; 1904, s. 27 f.

Enligt B. 852 och Peringskiöld, *Mon.* VII, fanns runstenen i »S. Lars kyrkioherberges vägg i Linköping» och på teckningen i *Mon.* VII står antecknat: »N. B.: Muren föll då omkull, effter de gräfdde så under grunden». Celsius säger: »Denna sten står i Linköping vid St. Lars dock utom kyrkogården väster om kyrkan upprättad å sido utmed Ågatan vid ett litet gammalt stenhus, som nu brukas till en bod» och Broocman säger 1760 kyrkohärbärgen vara »Nordväst utom Kyrkogården beläget» och runstenen så rest »på Norra sidan».

Den fördes snart därefter till Valla, varefter den upprestes i en gårdesgård vid gården av assessor L. Sparschuch, som blev ensam ägare av Valla 1766, men borttogs 1817 av dåvarande ägaren Boije och lades som valv under en bro strax bredvid inkörselvägen till gården. Dessa uppgifter meddelas i ett brev från generaldirektör L. B. Falkman i top. arkivet efter en anteckning i hans exemplar av Broocmans *Beskr. öfver Östergötland* och infördes i *Meddel.* 1903, s. 22 f. Med ledning därav lät n. v. ägaren av Valla, kapten H. Westman, företaga grävningar och lyckades påträffa platsen, där stenen låg, ehuru det omnämnda brovalvet ej mera var synligt, enär det dike, varöfver det var lagt, längesedan blivit fyllt. Den var sönderslagen i två stycken men i öfrigt alldeles oskadad. Kapten Westman lät hopsätta stenen och resa den på gårdsplanen öster om manbyggnaden.

Ämnet är ljusröd granit. Höjden är 2,11 m, bredden vid foten 1,32 m, i toppen, tangerande övre slinglinien, 1,17 m, tjockleken nedtill t. v. 22 cm. Den yttre slingans bredd är 15—16 cm, den inre slingans 13—18 cm, mittslingans 15 cm. Överst finnes ett enkelt kors, som saknas i B. 852.

Inskriften börjar nedtill t. v. med ett kolon, som ej finnes i B. 852, framför namnet **santau**. Ristningen **pinasa** är säker. Efter **fasta** står ett snett kors upptill och ett nedtill. B. 852 har **bunta**, men bistaven på **n** är nu ej synlig på grund av cementfogen, och därefter tyckas två kors finnas, det övre nästan som en punkt. Den inre slingans sista namn är **kupmunt**, följt av kolon; i B. 852 är **t** fattat som avslutning av slingan. Framför mittslingans **auk** finnes kolon, efter detsamma ett litet rakt kors.

B. 852.

Inskriften är alltså följande:

Yttre slingan: : **santau** × **lit** × **risa** × **stain** × **pinasa** × **iftir** × **fasta** × Inre slingan: × **bunta** × **sin** × **auk** × **brup** × **sina** + **tua** + **kupmunt** : Mittslingan: : **auk** + **sikbiurn**

Kvinnonamnet **santau** *Sandō* är eljest obekant, dess förra led ingår i *Sandarr* Ög. 32 Å, 147 Furingstad och *Sandulf* 2 Andreas, se Brate, *Runinskr. på ön Man* s. 23, Fornvännen 1907, den senare i flera fsv. kvinnonamn t. ex. *Gunnø, Kætilo, Ærinø*. Ristningen **pinasa** betecknar antingen en blandform av *þænna* och *þænsa* eller utgör en felristning av *þænsa* genom inflytande från *þænna*.

Översättning: Sandō lät resa denna sten efter Faste, sin make, och sina två bröder Gudmund och Sigbjörn.

129. Linköping, »Modis gård».

Pl. XLII. Fig. 1 (B. 853).

Litteratur: B. 853; L. 1134; W. 75; Peringskiöld, *Mon.* VII; Broocman, *Beskr. öfver Östergötland*, s. 86.

B. 853 och Peringskiöld angiva »Modis gård» som runstenens plats, Broocman säger den s. 86 vara »utom Hunnebergs-Tullen», vilken s. 64 förklaras vara norra tullen till Kärna, Tornby, Ullevi, Säby och sjön Roxen.

Runstenen är nu försvunnen. Enligt måtten i B. 853 har den varit 1,40 m hög, 1,45 m bred vid foten och 1,04 m bred i toppen tangerande yttersta slingans nedre linie.

Inskriften är enligt B. 853:

kupurn : auk : sikstain : auk : kiri : þair : ristu : stain : aftir : ulaf brupur sin

Sista leden i namnet **kupurn** synes böra sammanställas med fsv. *Gerthorn*, och **sihporn** L. 1010 Grällsta, undersökt av mig 1900, **sihikþurn** B. 365, L. 87 Norsta. Namnet **kupurn** är alltså att uppfatta som *Guðþorn*.

Inskriftens transskription är alltså:

Guðþorn ok Sigstēn ok Gēri þēr rēstu stēn æftir Ōlāf brōður sinn.

Översättning: Gudtorn och Sixten och Gere de reste stenen efter Olaf, sin broder.

130. Linköping, »Skolemästare gård».

Pl. XLII. Fig. 2 (B. 851).

Litteratur: B. 851; L. 1135; W. 76; Peringskiöld, *Mon.* VII.

Peringskiöld yttrar om runstenens plats och utseende: »Uthi Linköping Stadz Scholmästaregård finnes En grof gråsteen af tre alnars Högd och så när två alnars bredd.»

Enligt måtten i B. 851 har runstenen varit 1,83 m hög, 96 cm bred nedtill över slingans korsning och 1,03 m över korsets kärna.

Inskriften är enligt B. 851:

iuar : raisti : iftir : anari : þutr : sin : trik : kupan :